

SLOVENE.

Političen list za slovenski národ.

Po pošti prejeman veljá: Za celo leto predplačan 15 gl., za pol leta 8 gl., za četrt leta 4 gl., za en mesec 1 gl. 40 kr.
V administraciji prejeman veljá: Za celo leto 13 gl., za pol leta 6 gl. 50 kr., za četrt leta 3 gl. 30 kr., za en mesec 1 gl. 10 kr. V Ljubljani na dom pošiljan veljá 1 gl. 20 kr. več na leto. — Posamezne številke veljajo 7 kr.
Naročnino prejema upravništvo (administracija) in ekspedicija, Semeniške ulice št. 2.

Naznaila (inzerati) se sprejemajo in veljá tristopna petit-vrsta: 8 kr., če se tiska enkrat: 12 kr., če se tiska dvakrat: 15 kr., če se tiska trikrat. Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi se ne vračajo, nefrankovana pisna se ne sprejemajo.

Vredništvo je v Semeniški ulici h. št. 2.

Izhaja vsak dan, izvenemši nedelje in praznike, ob 1/6. uri popoldne.

Štev. 56.

V Ljubljani, v torek 10. marca 1885.

Letnik XIII.

Govor ministra Dunajevskega v državnem zboru 2. marca 1885.

(Dalje.)

Občinska samauprava pač ni družega, če se prav premisli, kakor pravica vsake občine, kolikor ji te postave dovoljujejo, da si svoje zadeve sama po svoji previdnosti opravlja. O samovolji tukaj ni govora. Občinska kakor deželna samostojnost je vezana na postave. Kolikor je meni znano, je ni kmalo države na suhem, ki bi bila v narodno-gospodarskem oziru toliko prostosti dovolila občinam, kakor ravno Avstrija. Vlada ima to tudi vedno pred očmi, če se pa v tej ali oni točki raznoteri nazori pokažejo, kdo naj tukaj odloči? Ne občina pa tudi ne vlada. Ustava je za to skrbela, ki je tri najvišje sodne dvore postavila, kjer se vsakemu pravica govori, zato bi pač prosil za toliko potrpljenja, da vidimo, kaj se nam bo končno za pravo pripoznalo; vendar pa že danes lahko rečem, da se mora občina ravno tako tem odlokom vклонiti, kakor vlada sama.

Gosp. poslanec Hebske trgovinske občine našteval je med raznimi grehi, ktere je očital vladi, tudi sovraštvo in boj proti nemštvu in pa izgojo narodnih strank. „Ta vlada je posebno česko mladino okužila, rekel je, ter rano iz novega odprla, ki se je leta 1878 že zaceliti mislila.“ (Veslost na desni.) Gospoda moja, prav kratke pameti bi morali biti, če bi se nič več ne spominjali, zakaj da se je l. 1878 vlada spremenila in za njo visoka zbornica. Ali naj zopet ponavljam — „Infandum, regina, jubes“? Odvrnilo bi se mi lahko od neke strani: Ali več ne veste, v katero ministerstvo vstopil da je sedanji načelnik kabineta in ali res mislite, da mu je bilo na radost sijajno in visoko službo, ki jo je imel z zupanjem vred, ki si ga je pridobil po celi deželi že od nekdanji državi in cesarju zvesti, zapustiti, da bi tukaj vodil državna opravila?

Jasno je, kakor na dlani, in nočem se v to dalje vtikati, da leta 1878 zevajoča rana nikakor še ni bila na tem, da bi se bila zacelila. Kaj bi si morali pač misliti o krasni česki deželi, o velikih dveh narodnostih, ki v njej že stoletja prebivata, posebno pa še o česki narodnosti, če bi trdili vladi

očitajoč, da je ona te dve narodnosti k življenji obudila (Veslost na desni), da je ona narodno prizadevanje pospeševala, da je ona česki mladosti navdihnila navdušeno ljubezen do domovine itd. Preskromen ni nihče, in jaz za-se te čednosti že celó ne morem zahtevati, toda povem vam, da te vlade pač ne smatram za tako oblastno, da bi se ji tudi pri najboljši volji kaj takega posrečilo zamoglo. Ali je res vladnega vpliva za to potreba, da se mladini kakega naroda vcepi domovinska ljubezen do jezika, ki jo je srkala že z maternim mlekom (Dobro! na desni), ter so jo (mladino) domači glasovi že v zibelci pozdravljali, s kterimi se še na kraji groba poslovi od svojih ljubih. (Prav dobro! na desni.) Ali je za to državne oblasti potreba, da se velikemu, mnogoštevilnemu, pridnemu in gospodarsko vtrjenemu narodu navdihne opravičeno zahtevanje po šolah z narodnim jezikom, da bi ga od cele Evrope že stoletja poznanega še bolj izobrazili? Jaz mislim, da bi vlada, tudi če bi hotela, takih čudežev ne mogla delati. Saj to je naravni razvoj vsakega naroda in nikomur se ne bo zamerilo pri Nemcih počenši navdušenje, ktero kaže za svoje najvišje ideale. (Dobro! na desni.)

S to vlado, pravite, je končno tako daleč prišlo, da je narodne stranke izgojivši in jim visoke zahteve navdihnivši, sedaj vsa zbegana ter naj si išče srednje stranke, ktero si hoče vstvariti, če tudi ne tako hitro, kakor je Pompej svoje vojake kar iz zemlje steptaval — za obrambo proti sedanji večini te visoke zbornice in njenim prevelikim zahtevam. Ako se stvar s treznim razumom premišljuje, strank ne iščemo in jih tudi ni dobiti. Že naprej vam povem, da ne maram nobene stranke žaliti, opozorujem vas pa na slavno razpravo Riehlovo: „stranke in klike“. Nisem je imel ravno pri rokah, sicer bi vam bil natanjko navedel besede, ki se nekako tako-le glasé: Klika napravi se umetno, toda ona ne služi niti opoziciji, niti vladi; strank, zvez mož, ki se napravijo na podlagi enakih načel, da bi svoje misli v javnem življenji razširjale, kolikor bi se dalo, se ne bo nobena vlada posluževala.

Vlada toraj ne išče nikake srednje stranke, ker je vlada taka, kakor sem jo enkrat že natančneje opisal, vlada, ki v pravem pomenu besede ni parla-

mentarna, namreč ni izliv vzorov samo jedne parlamentarne stranke, temveč je ta vlada take vrste, ki je po svojih nazorih vsem strankam enako pravična gledé njihovih pravičnih zahtevanj, ter se ondi vsem enako odločno protivi, navajaje jih k zmernosti, kjer misli, da svoje namere pretiravajo. Ta zmernost je v oziru na posamezne, če tudi teoretično popolnoma opravičene zahteve narodnostij pogoj življenja za našo državo, ki se ravno na to opira, da država posamezne narodnosti čuva, vsaka narodnost se pa zopet potrebam države podvrže. (Dobro! na desni.)

Jaz le ponavljam, kar sem enkrat že rekel: o sovražljivosti nasproti kaki narodnosti se dá govoriti in pisati, — zabraniti tega ne moremo — toda resnici se s tem ne pomaga. Saj ni vendar prav nič sovražnega na tem, če je poleg nemške tudi še česka univerza, če je poleg česke tudi še nemška gimnazija v tem ali onem mestu, ali ako ima n. pr. v kraljevini česki sodnik ukaz česki govoriti, kakor se v Galiciji poljščina rabi pri Poljaki, rusinščina pri Rusnjaki, in po čisto nemških deželah pa edino le nemščina zadostuje.

Da, gospoda moja, če bi vi hotli vzeti to konkretno v posameznih točkah, kar nazivate opravičeno stališče Nemcev, potem bi se že še dalo o tem govoriti.

Ako pa pod zatiranjem tega opravičenega stališča vi razumete vsako izpolnitev opravičenih želj pri kaki drugi narodnosti (dobro! dobro! tako je!), vas moram pa opozoriti na sijajni začetek govora vrlo nemškega poslanca iz Tirol, ki je, ako se ne motim, govoril tudi v imenu drugih Nemcev; opozoriti vas moram na objektivnost, ktero tolikrat posebno na Nemcih povdarjate, kedar druge narode presoja.

Gospodu poslancu Hebske trgovinske zbornice se je med drugim razkladanjem in opazovanjem nasproti večini potrebno zdelo, opomniti, da se v sedanjem ministerstvu nahajata minister za Galicijo in poljski finančni minister.

Povdariti moram, da ne bote mislili, da molčé priznavam, da za resnični ta dogodek o posebnem ministru za Galicijo, ki ima svoj sedež v sovetu svitke krone in svoj vpliv na gališke zadeve, sedanja

LISTEK.

„Slavia italiana“ in njen bližnji pa daljni smoter.

(Konec.)

Sicer je že g. S. R. profesor v Spljetu, rojen v vasi Krn pod Krnom, ktero goro postavlja gosp. pisatelj P. napačno tje na Koroško, akoravno jo je viditi iz Vidma in Čevdada, — kratko pa krepko obelodanil ves obseg iste knjige v 12. zvezku „Zvona“ 1884, stran 761—767. Meni se je pa vidilo zanimivo pojasniti v tem spisu bolj obširno dober namen g. pisatelja, s kterim hoče on svojemu naročniku pomagati na svoj način vsaj v toliko, da bi se njegov jezik sčasoma popolnoma ne zatrl. *)

*) Neki pa vse bolj rodoljubni beneški duhoven in družbenik sv. Mohora mi je zatrdoval, da, kakor stoji zdaj žalostno z ljudskimi jeziki, se bo slovenski jezik v kljub polšačenju vzdrževal še 2—3 sto let do popolnega pogina ali zatrtja. Pis.

Vprašanje je pa, bode li laška vlada se na to ozirala? Bog daj! V jezikovi ravnopravnosti so naši bratje tam res sužnji, kakor je dokazal sam g. pisatelj. Je-li so pa oni morda na dobičku v gmotnem oziru? Tudi v tem, pravi on, da so na slabšem, kakor kateri koli drugi kot v Italiji. Beneški Slovenci plačujejo nad 100.000 lir (= 40.000 gl.) davkov, kateri se navadno od ubogih prebivalcev, — akoravno so ti večinoma lastniki zemljišč, — po ovršbi (siloma) iztirjujejo, in to po večem delu gré v prid le državnim blagajnici. Ako se že noče ozirati na ubožstvo dežele, ktera je imela pod beneško ljudovlado posebno predpravo oproščenja davkov, in se je samo sebe vladala, naj bi se pač podvizalo enakomerno razdeliti zemljiški davek, da ne bode beneška Slovenija po nesreči, večih davkov plačevala, kakor plačuje Sicilija, žitnica Italije. Da pa zamo-rejo tako ogromne davke plačevati, in da ne trpijo pomanjkanja, hodijo Benečani v toliko zaničevano Avstrijo, a ne v Italijo, s pohišno kupčijo, da, celó v daljno Rusijo, od koder prinesejo le slovenski Benečani Šempeterskega okraja na leto gotovo naj-

manj 50.000 gl. = 125.000 laških lir. Poleg tega je bil dosihmal še posebno za uboge vnebovpijoči davek od mēlje vsakterega žita po 30—50 centesimov = 12—20 kr. od mernika, kateri davek je pa po sklepu laške zbornice nedavno odpadel. Soli stane kilogram 60 cent. = 24 kr., posebno drag je pa tobak za nosljanje in pušenje in k temu še slab. Kilogr. tobaka za lulo stane 6 lir = skoraj 3 gl. in tudi še več. Od vsake domače živali, ktero kmet za svojo rabo domá ubije, mora plačevati davek, kterege ni pri nas v Avstriji. Toraj tudi v gmotnem oziru so silno obloženi, tako, da jim je gorje. *) Zatoraj ni čudo, ako so naši bratje zdaj v vsakem oziru nezadovoljni z laško vlado, ker jim podaje za njih zvestobo mesto kruha le kamen!

Ker hodijo in tržijo po Avstriji, vidijo lahko, da se vendar v toliko „sovraženi Avstriji“ boljše in ložje živi, nego v „blaženem evropskem vrtu“, kterege manj poznavaajo nego naše cesarstvo. Toraj

*) Tudi duhovni morajo plačevati dohodninski davek celó od prostih darov in od vsega blizo po 10%, akoravno imajo večidel le revne dohodke od 400—800 lir. Pis.

vlada nima ne zaslužka in ne krivde. Druga trditev, če tudi resnična, pa ni prav povedana. Nj. Veličanstvu je bilo vseč, jednega svojih podložnikov poljske narodnosti, poklicati k vodstvu finančnega ministerstva (dobro! dobro! na desni); le-ta je pa c. kr. avstrijski minister in vam bo še pokazal, da ni nič drugega. (Dobro! dobro! na desni).

Sicer pa presojač neke dele sedanje večine ne morem drugače, kakor da se gospodu govorniku zahvalim iz političnega stališča vladnega. Tolikrat ste že tukaj v generalni debati povdarjali, da je večina omajana in razbita; le razmetani udje ostali so še od velikega telesa, na ktere se je vlada skoraj šest let opirala.

Če bi bil le majhen del od teh trditev o razrušenosti in oslavljenosti večine resničen, mislim jaz, da bilo bi najbolj radikalno zdravilo, te razmetane ude zopet zediniti, ako se taisti potem ravna, kar jim je g. poslanec o politični bodočnosti te stranke govoril. (Tako je! na desni.) Ob enem se pa iz tega tudi lahko uče, kaj sedanje večine čaka, če bi levica s svojimi nazori zopet oblast zadobila. (Dobro! in ploskanje na desni).

(Konec prih.)

Pastirski list, izdan gledé slavnosti Velehradske.

(Dalje.)

Staro poročilo pripoveduje, da sta sveta brata apostolska na prvem svojem potovanju misijonarskem po Moravski in po Českem telesne ostanke sv. papeža Klemena seboj nosila, in odtod se lahko razvidi, zakaj je že od starodavnih časov v naši domovini pobožno češčenje tega svetnika globoko vkoreninjeno in zakaj je verno nagnjenost in vdanost k sveti apostolski Stolicy lepo in silno v naših zemljah priraščena.

V kratki dobi štirih let rodilo je pridigovanje božje besede in bogaboječi izgled svetih apostolov tako obilno sadu, da je večji del Moravije, Panonije, kakor tudi českih krajev za krščansko vero pridobljen.

Leta 867 potovala sta sveta apostola Ciril in Metod v Rim, hoteča sveto apostolsko delo vtrditi. Tam sta v roke Kristusovega namestnika položila račun svojega dosedanjega delovanja in sta izročila takratnemu papežu Hadrijanu II. ostanke sv. Klemena, ki so še danes v veliki časti v cerkvi sv. Klemena v Rimu shranjeni.

Sveta apostolska brata so v Rimu z veliko častjo sprejeli in sv. oče spoznavši blagotvorno delo njuno in vzvišene zasluge, jima ni dal preje oditi iz Rima do nove domovine slovenske, dokler ni obeh v škofo posvetil. To se je zgodilo v letu 868 in pri tej priložnosti so bili tudi prvi učenci svetih apostolov, prvine krščanske slovanskega naroda v duhovne in dijakone posvečeni. Toda Bog je življenje sv. Cirila dovedel k cilju in koncu in umrl je v 42. letu svoje dobe in pokopali so ga v cerkvi sv. Klemena v Rimu, Metod pa se je vrnil zopet v Moravsko kot prvi nadškof na novo spreobrnjenih zemelj slovanskih in je prišel tje kaj še pred koncem

gori povedanega leta. Škafal ni samo na Moravskem širiti kraljestva božjega, marveč tudi v sosednjih zemljah in koder je bilo že razširjeno, je povzdigniti, pri tem je pa moral Metod huda protiviljenja pretrpeti in skusiti. Prepovedali so mu škofovsko svojo oblast svobodno izvrševati, moral je več nego dve leti živeti v prognanstvu, in pobožno njegovo apostolsko srce je bilo preveč užaljeno po krutih sumnjah, kot bi njegova vera ne bila pristna. Še enkrat je vzel v roke potno palico in podal se je na pot v Rim, da bi se pred Kristovim namestnikom zarad zlobnega obrekovanja zagovarjal in opravičil.

Rimski papež, spoznavši nedolžnost sv. škofa, potrdil je vsa njegova prava in tako se je utešen in opravičen vrnil sv. Metod k svoji čedi, ktero je še nekoliko let v pokoju vodil in jej zapovedoval, dokler ni bogat na skušnjah in zaslugah vstopil „v veselje svojega Gospoda“. (Sv. Mat. 25. 21.)

Kakor pripoveduje ustno sporočilo, pokopali so ga na Velehradu z veliko slavo. To sveto mesto je zlasti v tem tisočnem letu po smrti svetega blagovestnika predmet naše pobožne časti.

Iz tega, kar smo povedali, spoznate, mili verniki, da ima Moravska važne vzroke, da obdrži velikega svojega apostola v hvaležnem spominu in da to leto kot leto radosti in milosti, kot leto jubilejno praznuje.

II.

Tudi mi prebivalci česke zemlje imamo skupen vzrok v jubilejni slavnosti s sosednimi brati. Čehi so sv. Metodu velike hvale dolžni; saj je bil glavni širitelj krščanstva na Českem in se tudi more v resnici imenovati apostol Čehov. Vpliv njegov je bil tako važen, da bi se brez njega krščanstvo v naši domovini ne bilo tako naglo širilo in razvilo.

Bilo je sicer že leta 866 štirinajst Čehov v Reznu krščenih, toda njihov vzgled ni imel občnega posnemanja. Spreobrnjenje naše domovine k krščanski veri je v pravem pomenu besede še le sv. Metod izvršil. Kajti on je bil, ki je českega vojvodo Bořivoja, ko je ta na dvoru moravskega kneza Svatopluka bival, za vero krščansko pridobil in ga s spremstvom 30 plemičev na Velehradu krstil. Njegovi gorečnosti in molitvam se imamo zahvaliti, da je tudi Ljudmila, sveta žena Bořivojeva, z velikim številom sorodnikov vojvodovih sv. krst prejela. Sv. Metod je podučil in razsvetlil slovanske duhovnike, ki so se za daljno razširjanje in vtrjenje krščanskih nauk na Českem brigali. Ko je česki vladar krščansko vero vsprejel, moralo se je seveda na Českem vse znatno zboljšati. Ta zasluga pripada sv. Metodu in nas priganja, da častimo njegov spomin.

Našemu stoletju je v čast, da rado in hvaležno oslavlja spomin in zasluge rojakov, ki so s svojimi deli v zgodovini se proslavili.

Vendar vprašajmo se, je li kdo večje dobro delo kakemu narodu skazal, kot je to, da ga je v vrsto posvečenih narodov krščanskih in v rodbino Kristusovo uvedel? Mi hvalimo, da se za naših dni mnogo skrbi za vednostno omiko narodno, vendar se zopet vprašamo, komu smo dolžni dajati prvo zahvalo za vsakršno sliko, ktero vživamo, ne li tem, kateri so pri nas prve šole ustanovili. Spoznajmo, da je naša omika samo na krščanskih tleh vzrastla in

da sta bila rodna brata Ciril in Metod, ki sta ta tla obdelovala in obsejala, sveta, in da sta jo s svojim svetim življenjem, s svojim mnogobrojnim trpljenjem in žrtvami, samo iz ljubezni do Boga in iz ljubezni do blagra izročnega ljudstva, rodovitno storila in gojila.

Ne pozabite tedaj, da so tla, s katerih se je dvignila naša prosveta, tla od krščanskih oznanovalecev vere obdelana, da so tla krščanska.

Proti tej sveto objavljeni veri se jih v naši dobi mnogo bojuje, češ, da se ne vjema z omiko in oliko, smejejo se ji kot blaznosti; ne dajte se motiti, držite se trdno prepričanja, da Bog ne more varati in da je krščanska vera podstavna podlaga prave pravosti in časnega in večnega blagra. Brez vere ni pristopa k Bogu, brez vere ni niti tukaj na zemlji prave sreče in prave omike. Ko bi vera, česar Bog ne dopuščaj, imela zginiti z naših zemelj, bi se vrnilo staro poganstvo z groznimi svojimi nasledki in bilo bi po omiki, pravosti in blaženosti. Kako že sedaj žalibog drugi nravi in običaji gospodujejo kot pred sto leti, ko je krščanska vera še bolj živo in češče v ljudskih srcih prebivala. To so žalostna znamenja, ki nas priganjajo, da bi se krščanske vere držali, jo gojili in z besedo in z dejanjem jo spoznali.

Da, mili verniki, spoznavajte sveto vero, naj svetijo vaše svetilnice pred svetom in na ta način počastite spomin ss. patronov teh zemelj Cirila in Metoda, ki sta za krščansko vero živela, delovala in se za njo žrtvovala.

(Dalje prih.)

Politični pregled.

V Ljubljani, 10. marca.

Notranje dežele.

V *postaniški zbornici* državnega zbora jeli so naši levičarji posnemati neke vrste ljudi, ki si do sedaj še niso nikjer glasú dvorljivosti pridobili. Enako kakor na Francoskem Pavel Cassagnac ali pa na Hrvaškem David Starčević, jela sta v sobotni seji razsajati levičarja Schönerer in pa Knotz. Prijemala sta vlado, očitajoč ji podkupljivost in lažnjivost ter Bog vé kaj še vse. Potem se je pa Knotz spravil čez českega cesarskega namestnika barona Krausa. Tako ga je neki okidal z blatom, da so za oceno takih izrazov edino le še zdravniki merodajni, če je namreč Knotz še pri pravi pameti ali ne; več drugega opravičevanja tako postopanje nima. Levičarji so mu pa kakor besni ploskali z njimi vred pa galerija obstoječa iz dijakov, brezposelnih trgovskih pomočnikov in krivonosih židov. Čuditi se je le, da predsednik, dr. Smolka, tako zasramovanje desniških poslancev od strani galerije le trpi in to je sedaj že na dnevnem redu. Časnikarjem se je vstop v nekatere prostore prepovedal, ker so se židje in pojedeni časnikarji prisilno vrivali, kar sicer ni grajati, a da galerija, kamor hodijo le radovednost past in zijale prodajat navadno postopaci ali najeti razgrajaleci, sme visoko vlado in desničarje tako razžalljivo zaničevati in vendar se jim nič ne zgodi, kakor k večemu opomin, da naj bodo tiho, to je v resnici preveč potrpežljivosti in ne vemo kdo bi jo odobral.

Vojaske kadetne zavodi se bodo zopet nekoli preosnovali in se je menda dotični načrt že

ni čudo, da evete v kljub strogih colnih postav in finančnih stražnikov tihotapstvo ob vsej goriško-beneški meji, kajti tudi zamorsko (kolonijalno) blago, n. pr. petrolej, sladkor, kava i. dr. je zarad velike carine dražje kakor pri nas. Vsled tega je bilo po istih laških statističnih podatkih v letih 1872—74 povprečno carinskih ali tihotapskih prestopkov le v Šempetterskem okraji po 293; v Čevdaskem okraji pa 1020, skupaj 1313! Koliko so znašale globe in je zaprtih bilo, mi ni znano; gotovo visoko število! Iz tega je kriva le slaba državna meja (!), kakor (str. 130) g. P., kar saj nekaj izgovarja malo tihotapstvo; zato naj bi se prestroge colne postavbe saj nekaj polajšale, „da ne bodo silno težke globe in zapori, kateri se včasih vlečejo po cela leta, popolnoma vgonobili te že tako tlačene deželice!“ Ravno tako pogreša ta deželica dobre ceste*), akoravno plačuje vse cestne doklade, naj bi toraj vlada za slovensko Benečijo vporabila vsaj tretjino cestnih doklad za tiste napraviti, ker „itak so slovenske

občine gospodarsko že vničene zastran velikih državnih davkov!“ (str. 138—139.) Tudi pravdosredni red je predolg in predragocen, tako, da se včasih zgodi, da, ako hoče dolžnik ubraniti upniku, da mu ne vzame zemljišča, mora zapravdati trikrat več nego je ono vredno! Še avstrijski pravdni red je bil manj drag. (Str. 128—129.) Toraj naj bi se tudi pravosodje prevstrojilo prav iz temelja („ab immis fundamentis restauratio facienda!“ pravi pis. na 138. str.) V celi knjigi, ki šteje 143 strani, ktera bi se pa zarad velikih črk in sem ter tje puščenega praznega prostora lahko na polovico stisnila, ni najti niti enega (!) posebnega blagra, ktere ga bi vživali beneški Slovenci! Po vsi pravici bi se smela pisateljeva knjiga in slovenska Benečija imenovati „Slavia (italiana) irredenta!“ Vkljub temu groznemu vsestranskemu zatiranju naj se smatra „laška Slavija“ za ostrog ali branik, raz ktere ga je najlože braniti „laški čevlj (poluotok), zato naj se vsa meja vkrepi z rovi in trdnjavami. Zato naj se odpravi kr. komisarijat, ki duhti „po imenu avstrijske vredbe“, ter naj se zopet uvede „mejna podprefektura“, kakor je bila za Napoleona I. od 1806—1813 l. V ta namen pa ni dovolj, da stražijo državne meje le

colni stražniki po slovenski Benečiji, ampak vsa „laška Slavija“ s čevdaskim okrožjem naj postane po starem rimskem izgledu le en jéz, en nasip, kateri, kakor piše „l'Italia“ v Milanu 1883, če ne bo mogel brzdati vrtinčestega (hudournika) lijaka onstran planin, mu bode vzel vsaj velik del moči, po načinu, da bo prihajal tisti k nam skoraj kakor mrtva (mirna) voda.“

„V ta namen naj se osnuje en batalijon ali še več iz samih slovenskih in furlanskih mladenčev v Čevdaskem okrožji z razpostavljenimi stotnijami v Šempetru i. dr. krajih ob meji, ki naj ima slavno nalogo varovati meje ter opazovati onstransko ozemlje, in vse to „ob praeservationem gentium barbarorum!“ (Str. 139—141).

Končuje g. pisatelj isto knjigo s temi pomenljivimi besedami: „Oj mala knjiga, doseži namen, kateri ti je odločen, in zginile bodo megle, ktere sem videl vspenjati se nad hribi beneške Slavije in vzdigovalo se bode solnce prave izobraženosti svitlo tudi po teh gričih, ki činijo vredno krono italijanski domovini.“ — Fiat! —

M. Mihaeljev.

*) Treba je vedeti, da po laškem kraljestvu se nikjer ne pobira cestnine, ampak ceste plačujejo posamezne pokrajine pri pobiranju državnih davkov. Vsak davkoplačevalec mora toraj za ceste plačevati, naj si ima kaj živine ali ne! Pis.

ves izdelan vojnemu ministru v potrjenje predložil. Prenaredilo se bo v tem toliko, da se bode vstop nekoliko otežkočil. Zahteval se bode za sprejem v prvo leto kadetnih zavodov za pešce dobro dovršen četrti rejalni ali gimnazijalni razred in to že bodoč o jesen. V kadetski ustav za konjike se tako ali tako še le po dovršenih dveh letih kadetske šole za pešce gojenci iz teh sprejemajo, se bo toraj zahtevanje višjega znanja kar samo po sebi s pešci vred povišalo. Za sprejem v kadetsko šolo pri c. kr. topničarjih ali pri pionirjih zahteval se bode dobro dovršen peti rejalni ali gimnazijalni razred in ne bo nič več četrti zadostoval, kakor do sedaj. Ob enem se bo pa zopet učna tvarina pomnožila in to zato, da bodo sedaj, ko imajo častnikov že zopet na ostajanje, le prav dobre gojence dobivali, kar je popolnoma prav. Število izšolanih gojencev se bo vsled tega zmanjšalo in ne bo posameznim tako dolgo čakati, preden bodo častniki postali, kakor so sedaj morali in še morajo. In če bodo tudi čakali, čakali bodo laglje, ker se bo častniškim namestnikom plača toliko zboljšala in povišala, da bodo na enaki stopinji s tehničnimi elevi, z avskultanti pri sodnijah in z elevi c. kr. vojne mornarice pri vojnem komisarijatu. Dobili bodo namreč po 500 do 600 gld. na leto, ki se jim bodo na mesec izplačevali.

Vnanje države.

Prince **Aleksander Karadjordjevič**, pretendent na srbski prestol, zbolel je nevarno v Temišvaru, kjer je že več časa živel. Bolezen je menda tolikanj nevarna, da je dal vse svoje sinove poklicati. Prišli so k smrtni postelji starega Karadjordjeviča prince Peter iz Cetinja, prince Djordje (Juri) iz Dunaja, prince Aleksandra pa iz Pariza pričakujejo. Bolni Aleksander Karadjordjevič je rojen leta 1806 in je pravi sin tistega črnega Jurja ali kakor so ga Turki imenovali Kara Djordje, ki je bil l. 1770 blizu Belega grada rojen in je l. 1801 še le 31 let star Srbe proti Turkom vodil. Najprej je zgrabil Belogradskega pašo, potem pa Turke same, ker se je Turčija branila Srbom dati samoupravo. Mnogo je imel poguma, pa tudi sreča mu je bila mila, kajti skoraj vse trdnjave Srbskega si je prisvojil in je l. 1808 knez postal. Leta 1812 se mu je pa slaba jela goditi, kajti Turki so na-nj pritiskali od vseh strani. Družega mu ni kazalo, če si je hotel življenje rešiti, kakor pobegniti v Rusijo, iz ktere je pozneje v Avstrijo pribežal. Že takoj drugo leto 1813 razvil je pa v Srbiji Takovski župan Miloš Obrenović na evetno nedeljo zastavo prostosti. Obrenović in Karadjordjevič sta toraj oba prvoboritelja za sedanjo srbsko neodvisnost. Ko je bil toraj že mir v deželi in so Srbi bili že Milošu kot svojemu knezu od l. 1817 pokorni, pride Karadjordjevič zopet v deželo. Miloš se je jel bati za knežev prestol in je ukazal črnega Jurja vjeti in ob glavo djati. Njegov sin, sedanji Aleksander Karadjordjevič postal je l. 1842 pravi knez Srbije, ko se je Miloš tri leta poprej moral odpovedati zavoljo svoje samovolje in ko je bil njegov mlajši sin Mihael naslednik svojemu umrlemu bratu Milanu l. 1842 v jeseni zapoden iz kneževnega prestola. Toraj si je srbski narod volil Aleksandra Karadjordjeviča za svojega kneza, Ruska in Turška ste ga potrdili. Pozneje se je moral zopet Mihajlu Obrenoviću umakniti in je še dan danes kneževa rodovina Obrenovićev sedaj v kraljevo povzdignjena na prestolu. Ali se bo pa tudi vzdržala, to vé pa le Bog. Rusija, ki je Petru Karadjordjeviču ob prilike njegove poroke s Črnogorsko princeso vsako leto 100.000 rubljev za doto obljubila, bo imela o svojem času gotovo tudi besedo v Srbiji.

Kakih 19 zemljemerskih milj od ustja valokrite Labe v severnem morji je majhen otok **Helgoland** angleška lastnina, ktere bi se pa Angleži že zdavnaj radi ob kaki priliki na dober način znebili. Prav radi bi otok prepustili Nemcem, za ktere bi imel veliko več pomena, kakor ga ima za Angleže, če bi jim Bismark namreč hotel nekaj v gotovini za-nj odšteti. Angleži bi pa smeli veseli biti, če bi se Helgolanda tudi brez nagrade ali odkupa znebiti zamogli, kajti dobička nimajo nikakega od njega, stroškov pa veliko. Tudi nemški poročnik v Londonu grof Münster si mnogo prizadeva, da bi Angleže do tega pripravil, da bi Helgoland odstopili Nemcem. Ob iztoku Labe ležeč, bil bi obdan z vtrdbami v jako krepko zaslobo Nemcem, kjer bi za varstvo vzdrževali močno stražo v severnem morji. Vprašanje to ni novo, temveč se je na Angleškem že večkrat pretresovalo in so ga nedavno tudi v angleški doleži zbornici na dnevnem redu imeli, kjer so ga pa ljudski poslanci še s smehom zavrnili, kakor bi ne bilo še časa za to, če tudi priznavajo, da čas ni več daleč, da bo otok Helgoland sam po sebi prišel pod nemško oblast, kakor zrel sad sam pade z drevesa. Teh misli bi bili tudi mi, da nemška ne bo več dolgo gledala Helgolanda v tuji oblasti, kjer se sedaj angleški ribarji zbirajo, ki od lanskega leta zaradi nekega roparskega napada niso nič kaj na zabred glasu.

Na Ruskem jeli so **katoliške duhove** preganjati, kakor se o apostelnih bere, da so jih neverniki preganjali. Poročali smo že, da so najprej pregnali Vilnanskega katoliškega škofa, ker si je poštenjak prizadeval popačeno življenje katoliške duhovščine v svoji škofiji popraviti. Preden je odšel, izročil je svojo škofijo kanoniku Harazimoviczu. Toda tudi ta ni bil po volji višjim knezom v Petro-

gradu. Poklical ga je toraj knez Kantakuzen v Petrograd in je od njega zahteval, naj se upraviteljstvu škofije odpove, kar pa kanonik se vé, da ni mogel storiti. Zarad tega ga je knez s silo odstavil od izročene mu oblasti in ga je poslal v prognanstvo v Velsk Vologdaške gubernije.

Rusi si v centralni Aziji na vso moč prizadevajo, da bi Angleže v dobrih svojih in miroljubnih mislih prepričali, če tudi jim Angleži še na polovico tega verjeti nočejo, kar jim Rusi trdijo. Za tako postopanje, ktero pa sicer politiki popolno ugaja, kajti v politiki se nasprotniku malokedaj resnica pové, pač pa se mu podá zavita v lupino, iz ktere se ravno nasprotno vidi njeno lice, kakor je v resnici, — imeli bodo Rusi že svoje dobre vzroke. Vganiti jih pač ni težko. Le pomislimo, kedaj so Rusi prišli v Afgansko sosesčino. Še le lanskega leta je bilo. Iz tega kratkega časa je pač razvidno, da Rusi ondi še ne morejo vtrjeni biti, kakor bi se to za prodirajočo vevlast spodobilo in tudi vojakov nimajo ondi toliko, da bi z gotovostjo na bodočo zmago smeli začeti kak napad na Angleže, o katerih dobro vedó, da so v Indiji ne le izvrstno vtrjeni, temveč da so ondi tudi z vojniki dobro preskrbljeni, katerih pa posebno Rusom vsaj sedaj še manjka. Vrh tega bodo pa Angleži dosedanje vojne čete še popolnili z novimi polki iz svoje domovine. Prekanjeni Rusi so to vse že zdavnaj prevdarili in jim je po skrbnem prevdanku račun tako pokazal, da je za sedaj najbolje, kolikor mogoče z Angleži lepo ravnati, ker bi jih premagati še ne mogli, pač bi bilo pa Angležem s svojo silo in s pomočjo Afgancev kaj takega mogoče. Kakor hitro pa se bo Rusija zadosti trdno čutila za Kabul, Herat in morda še za kako drugo trdnjavo v deželi omehkuženega afganskega emirja, takrat pa se bodo tudi sprijeli Rusi in Angleži gotovo. Kdo bode zmagal, je težko prerokovati, lahko mogoče da Rus. Rusu se gospodarstvo v Aziji pripravlja deloma celó po angleški izsesovalni politiki sami.

Mahdi svojih vjetnikov še vedno neče spustiti in tudi ne, če bi se mu še tako velika odkupnina za nje ponudila, ker se boji, da bi kateri izmed njih kaj ne razodel o njegovih vojnih načrtih in tajnih nakanah. Tudi njegov vojni minister, Francoz Olivier Pain, ki je pri Angležih v taki veljavi, da bi ga takoj na prvem drevesu s konopcem obesili, nima pravega zaupanja Mahdijevega gledé vojnih načrtov, ker je Mahdi nasproti Evropejcem silno nezaupljiv in niti jednega ne pusti v vojno svetovalstvo. Toliko je pa vendar Olivier Pain dosegel, če je res, kar sam o sebi piše, da je pri Mahdiju vjetim Evropejcem sprosíl človeško ravnanje. Ob enem si pa še prizadeva, da bi v Kahiri pri znancih toliko denarja skupaj spravil, kolikor bi ga Mahdi prilično zahtevati utegnil. Olivier Pain misli, da bi prej ko ne blizo 500.000 frankov zadostovalo. Dotični denar se pri francoski naselbini v Kahiri nabira in se bo na prvi migljaj Olivieru Painu poslal, kedar bo Mahdi pri volji svoje vjetnike, med kterimi je tudi nekaj Avstrijcev, izpustiti. Kedaj pa bo to, kdo vé? Prej ko ne, še le tadaj, kedar bo eden od obeh nasprotnikov popolnoma vničen in drugi gospodar postane čez Sudan — naj že bo potem Mahdi ali pa Angleži.

Nemška naselbinska politika v **istočni Afriki** nima tolikanj sreče, kakor njena sestra na zapadnem delu vročega sveta. Prvič pridobljena zemlja nasproti Zanzibara nikakor ni tolikanj velika, kakor so se Nemci pobahali, namreč 2500 milj, in še te so angleške milje. Dežela je res krasna za oči, toda huda mrzlica Evropejce ondi kar od kraja pobira na oni svet. O ustanovitvi kakih faktorij niti govoriti ni, ker je trgovina ob istočni Afriki ničevna in tudi za poljedelstvo in nasadnine dežela ni vgodna, ker je velika množica dežja jako neredna in vsled tega ni prave letine. Luke na celem obrežji niti jedne ni, pač pa ima Zanzibarski sultan pravico carino pobirati. Tako sodi o istočni Afriki nemški zdravnik Fischer, ki je 7 let v onih nezdruhljivih krajih z veliko težavo in v velikih nevarnostih preživel. Na podlagi svojih ondi pridobljenih izkušenj svari Nemce, naj nikari ne hodijo tjekaj, ako nečejo ob vse priti in še celó ob življenje.

Naše slovstvo.

„Duhovni vodnik“.

(Konec.)

3. Molitve pri popoldnevni službi božji. V litanijah bi pisatelj teh vrstic zapisal: „S skrivnostjo svojega svetega večlovečenja“ itd., a ne „Po skrivnosti“ itd. Tako: S svojim prihodom ... in dalje po vrsti, str. 35, 54.

4. Spovedne molitve. Tu bi si namesto izraza: „kes ali grevenga“ želeli: „kes ali obžalovanje“. Pri „očitni spovedi“ naj bi za besedo: „... in zamudo dobrih del“ bila pika. Dodatek: „posebno se pa obtožim, da sem ...“ je nepotreben, to tem bolj, ker ga marsikdo ne vé porabiti, sicer pa, zakaj bi se moral začeti obtoževati ravno z jestnim stavkom? Ta zapeljiva spaka naj bi se iztrebila tudi iz vsakega katekizma!

5. in 6. sledijo molitve pri sv. obhajilu in o raznih priložnostih. Za zadnji odstavek bi želeli molitvico v čast sv. Jožefu in sv. Alojziju, no, o tem angelju v človeški podobi lahko služi mesto molitve ljubeznjiva pesen na str. 114—116. Čudno je, da naši molitveniki pozabljajo vernike vaditi v molitvi ob četrtkih zvečer in ob petkih ob deveti uri, v spomin Kristusovega trpljenja na gori Oljski in njegove smrti na križu. To molitev bi si katehetji želeli vsaj za sledeče izdaje, da jim ne bo treba v šoli kratko odmerjenega časa izgubljati pri podučevanju o teh molitvah.

7. Zadnji odstavek je odločen pesmicam, ki se navadno pojejo pri službi božji, in zraven avstrijske himne je še „otroška molitev“ za šolsko rabo.

Pisava je lepa. Le z nekterimi oblikami, ki se navadno tudi po katekizmi odlikujejo, se poročevalce ne more sprijazniti. To je n. pr. „krvava“ daritev na križu, „nekrvava“ daritev pri sv. maši (str. 11), slovenski jezik ima namreč za to pravo besedo „krvna“ daritev, tako „nekrvna“; le premisli, da li je „krvni“ in „krvavi“, „krvna“ in „krvava“ eno in isto? Namesto „vernih“ (str. 16) bi poročevalce zapisal: „vernikov“. Tudi „Izveličar, izveličanje“ po poročevalčevih nazorih ni prav; moralo bi biti „Vzveličar, vzveličanje“, — vzveličati, kakor vzdihniti, vzgled, ali vsaj Vzveličar (str. 72), ako kdo sicer piše n. pr. zdihniti, zgled *vz*gled in *iz*gled tudi ni vse eno). Nekatere druge malenkosti in dve ali tri tiskovne pomote pa se še za oko lahko ognejo.

Oblika je prijazna, papir gladek in snažen, samo črke so menda nekoliko starikove, kar boš sodil tu in tam po sivkastem „črnilu“, ali je temu vzrok papirjev lesak?

Ali nekaj moramo grajati. Pisateljstvo, sicer šolski mladini po drugih nežnih črticah že itak znano ime, nam „Duhovni vodnik“ prikriva. To ni prav! Dandanes je namreč marsikterokrat ravno od osebnosti odvisno, da li se kakošno podvzetje sme podpirati ali ne. Saj ni več skrivnost, da celó židovje iz dobičkarije pišejo in izdajajo v „katoliškem duhu“ vredovane liste. Primeri n. pr. „Kath. Gesellschaft“ in „Illustrirte kath. Presse“. Sicer je neimenovani „duhovnik Lavantske škofije“ našim učencem s primernim molitvenikom jako vstregel.

M. Karba.

Domače novice.

(*Včerajšnji mesečni somen*) je bil prav dober. Živine se je prignalo vsake vrste prav lepe in obilno, pa je tudi primerno visoke cene imela. Posebno med konji so tujei prav pridno zbirali in so jih tudi dobro plačevali. Vse živine skupaj prignalo se je 1573 glav.

(*Potrjena deželna postava*.) Njihovo veličanstvo presvitli cesar potrdili so z najvišjim odlokom dné 18 februarja t. l. postavo, ktero je sklenil deželni zbor kranjski o vporabi privatnih žebcev.

(*Vstanove za onemogle vojake*) iz dohodkov Postojnske jame in Metelkove vstanove za l. 1884 vsako po 37 gld. 80 kr. podelil je gospod deželni predsednik dné 11. marca t. l. Jakopu Kranjcu iz Postojne, Josipu Počkaji iz Ostrožnega Brda, Janezu Geržini iz Vel. Otoka in Tonetu Fajdigi iz Mal. Otoka; dalje Josipu Kocjanu iz Kamna, Tonetu Nahtigalu iz Rajhovcev, Matiji Erženu iz Jelševca in Šimnu Ilovarji iz Rodulje. — Vstanove iz dohodkov Postojnske jame so spomin na čas, ko sta presvitli naš cesar in cesarica obiskala jamo leta 1857 na 11. dan marca.

(*V Tönniesovi tovarni*) izkazoval je preteklo soboto nek tujec novo iznajdeni stroj za gašenje ognja in še nekov aparat za dihanje v prostorih z dimom in s plini napolnjenimi. Oboje se mu je posrečilo tako izvrstno, da bi le željeli, da se ti novi stroji vpelejo v občno porabo.

(*Potovalni učitelj, g. E. Kramar*), sedaj v Trstu, napravil je, kakor čujemo, izpit za profesorja na višjih kmetijskih šolah. Izprašan je iz fizijologije in agrikulturne kemije. Sedaj se nam vendar ne bo moglo višje očitati, da nimamo za vse stroke diplomiranih profesorjev. Gosp. Kramerju pa prav iz srea čestitamo.

(*Vojasko*.) Nadlovec koroškega brambovskega batalijona Beljak štev. 27. Ferdinand Diermayer postal je častnik pri kranjskem brambovskem batalijonu Rudolfovo št. 24.

(Cigan Majer), o katerim smo sinoči sporočali, da je bil obsojen na smrt, je dobil le 8 let hude ječe poostre s postom.

(Na smrt) obsodili so v Celovci pred porotniki deklo, 21 let staro Marijo Thaler zaradi umora otroka.

Razne reči.

— Dr. Ernestu Müllerju, novoimenovanemu škofu Linškemu, poklonili so se, kakor „Vaterland“ poroča, 8. t. m. konservativni poslanci zgornjeavstrijski. Na ogovor grofa Brandisa v imenu vernikov škofije in staroste dekanov, državnega poslanca, preč. g. kanonika pl. Pflüglina, ki ga je pozdravljali v imenu duhovščine, je škof odgovarjal v daljnem, pa prisrčnem govoru. Rekel je: Govorica, da bi jaz imel imenovan biti za naslednika prevzvišenega škofa Rudigierja, prizadejala mi je veliko strahu, skrbi in preglatve. Molil sem k Bogu in ranjkemu, res svetemu predniku Rudigierju, naj bi Bog vodil Njih Veličanstvo, da bi mene ne imenovali, a bilo je vse zastoj. Imenovali so me; toraj tega ne morem drugače vzeti, kakor za voljo božjo in ne zamerite, če povem, da zginil je ves strah in vsa skrb. Popolno sem se Bogu izročil in že sem bolj na Zgornjeavstrijskem, kakor tu v semenišču. Naj toraj vse moje prihodnje delovanje, moje molitve, trude in težave posvečene bodo vernemu poštenemu ljudstvu zgornjeavstrijskemu. Kolikor mogoče si hočem prizadevati, da nasledujem velikega škofa, svojega prednika. Podpirati hočem njegove naredbe (med drugimi tudi ljudsko, politično društvo) po vsi svoji moči. Prosim vas, državne poslance, kakor tudi vse pobožne iz števila duhovstva in vernikov. Tako z „združenimi močmi“ upa biti Zgornji-Avstriji, kar ji je bil r. škof Rudigier. Potem je imenovani škof dr. Ernest Müller še z vsakim posebej kako prijazno besedo spregovoril ter se tako od državnih poslancev poslovil.

— „Vorbereitung zum Tode oder Betrachtungen über die ewigen Wahrheiten von Alphons Ligvori“. Iz laškega vredil dr. Peter Macherl. Tako se glasi naslov nedavno izšle knjižice s 485 stranmi v nemškem jeziku. Da se v knjižici obravnavajo dotične resnice, kakor so: Življenje je kratko; posvetno je nečimrno; smrt je gotova, pa vendar negotova; smrt grešnika; smrt pravičnega; misli na smrtni postelji; o sodbi, o peklju in nebesih itd., se tako umé samo po sebi ter nam je komaj treba opomniti. Malo knjig je, v katerih bi se strinjalo tako prijazno, kakor tu, zgodovina, sv. pismo in narava človeka v velik bogoslov božji za čitatelje. Pa, kaj bi ne — saj je delo svetnika! Posebno pa laška izdaja še povdarja, da je knjižica najboljši pripomoček cerkvenim govornikom za spovednico in pridušnico. Kdor nemški zná, naj si jo le brez skrbi omisli, za krajcarje, ki stane knjižica v usnji vezana, mu ne boče žal.

— „Flamme“ imenuje se najnovejše društvo na Dunaji in je po svojem namenu „obratno društvo“, kajti pečati se hoče z obrtnijo sežiganja mrličev. Če se o katerem društvu lahko reče, da je društvo „nebodigatreba“, je to med vsemi tistimi izvestno najprvo. Koliko je takih društev že po svetu, in niti jedno se do sedaj še ne more pohvaliti, da bi imelo kaj prida posla. Društvo „Flamme“ je vložilo že prošnjo za potrdilo štatut na c. kr. državno namestništvo in to jih je poslalo magistratu, kaj on o tej zadevi misli. Magistrat je rekel, da, če je društvo cesarski oblast-niji povoljno, on sam nima prav nič proti sežiganju mrličev, kogar bo namreč to veselilo. Vsekako si pa gledé pokopa mrličev pridrži prvotno občinsko pravico, na kar se bo imelo društvo vedno ozirati. Ali bo imelo društvo „Flamme“ več sreče, kakor druga društva po Laškem in Nemškem, je jako dvomljivo in na vsak način vprašanje časa. Vse drugače bi bilo to seveda ob času kake epidemije.

— „Olikano“ mesto. V Genfu v Švici so kaznovali usmiljeno sestro došlo s Francoskega, — ker se je očitno pokazala v svoji redovniški obliki. V Genfu je pod kaznijo prepovedano nositi kakoršnokoli redovno obleko. V resnici se zdi, kakor bi hotlo to „kulturno“ mesto tekmovali s turškimi mesti, kajti ondudaj so prisiljeni oo. frančiškani nositi brke, da bi se ne razločevali preveč od drugih ljudi.

— Čudežno ozdravljenje. Svetovnoznani angleški časnik, protestantski „Times“ prinaša vest o ozdravljenji Ane Baltenove v Lafayett-u (Združ. drž. amer.), ki je ležala bolna vsled neozdravljive bolezni (meningitis) po cele tedne v nezavesti. Ko so ji pa dali vžiti Lurške vode in ko so molili nad njo, dobila je zopet zdravje in sedaj je močna in krepka, kot prej. „Times“ izrečno pristavljajo, da je to čudežno ozdravljenje vzbudilo vseobčno pozornost.

Telegrami.

Dunaj, 10. marca. Železnični odsek je sprejel nasvete pododsekov tikajoče se severne železnice. Najvišji dobitok na akcijo

bi ne smel biti večji nego sto goldinarjev. Trgovinski minister pravi, da bi za slučaj, ako severna železnica ne sprejme novih predlogov, pravočasno sam stavil nove nasvete.

V državnem zboru se je predložila danes carinska novela, ktere glavni smoter je ta, da se avstrijsko-ogersko kmetijstvo obvaruje škode, ktera mu proti vsled povišanih nemških in francoskih carin. Pri nas naj se poviša carina le pri tistih izdelkih, kateri se najbolj uvažajo iz Nemčije in Francoske. Vlada sama naj carino pri žitu, sočivji, moki, mlinarskih izdelkih in kruhu poviša na one svote, kakor ste jih postavili Nemčija in Francoska.

Požun, 9. marca. Jaderni vlak državne železnice skočil je sinoči ob 7. uri zvečer med Bösingom in Št. Jurjem, ko je najbolj hitel, iz tira. Potniki in vozovi niso poškodovani. Pomožni vlak iz Požuna pripeljal je potnike po dveurni zamudi semkaj.

Monakovo, 9. marca. V dvornem gledališči nastal je v sobi v drugem nadstropji ogenj. Pogasili so ga takoj. Škode ni velike.

Damask, 9. marca. Cesarjevič Rudolf in soproga sta si ogledala predvčeranjem konjiške igre v Bari. Konjike sta bogato obdarovala. Zvečer sta se vrnila semkaj, bila včeraj pri zgodnji maši in odpotovala v Beirut.

Beyrut, 9. marca. Cesarjevič Rudolf s soprogo je srečno semkaj dospel. Podala sta se danes v Makri, nasproti otoku Rodus na lov. Potem se odpeljeta v Atene.

Za dijaško kuhinjo namesto Gregorčičeve pojedine

so darovali čč. gg.:

Janez Tavčar, župnik,	2 gl. — kr.
Martin Povše, župnik,	1 „ 50 „
Andrej Karlin, kaplan,	1 „ 50 „
Josip Jerič, vpok. župnik,	3 „ — „
Martin Skubie, dekan,	2 „ — „
J. M.	5 „ — „
Janez Karlin, župnik,	2 „ — „
A. Z.	1 „ 50 „
Matija Zarnik, župnik,	1 „ 50 „
Anton Vonča, duhovnik,	1 „ 50 „
Janez Celev, vpok. župnik,	1 „ 80 „

Dunajska borza.

(Telegrafično poročilo.)

10. marca.

Papirna renta 5% po 100 gl. (s 16% davka)	83 gl. 65 kr.
Srebrna „ 5% „ 100 „ (s 16% davka)	84 „ 15 „
4% avstr. zlata renta, davka prosta	109 „ 45 „
Papirna renta, davka prosta	99 „ 20 „
Akcije avstr.-ogerske banke	867 „ — „
Kreditne akcije	303 „ 90 „
London	124 „ 25 „
Srebro	— „ — „
Ces. cekini	5 „ 81 „
Francoski napoleond.	9 „ 79 „
Nemške marke	60 „ 45 „

Od 9. marca.

Ogerska zlata renta 6%	— gl. — kr.
„ „ 4%	99 „ 05 „
„ papirna renta 5%	94 „ 10 „
Akcije anglo-avstr. banke	200 gl. 105 „ 50 „
„ Länderbanke	104 „ 50 „
„ avst.-oger. Lloyd v Trstu	568 „ — „
„ državne železnice	306 „ 75 „
„ Tramway-društva velj. 170 gl.	216 „ — „
4% državne srečke iz l. 1854	250 gl. 129 „ — „
„ „ 1860	500 „ 139 „ 30 „
4% državne „ srečke iz l. 1864	100 „ 171 „ 75 „
„ „ 1864	50 „ 171 „ 50 „
Kreditne srečke	100 „ 179 „ — „
Ljubljanske srečke	20 „ 23 „ — „
Rudolfove srečke	10 „ 19 „ — „
Prior. oblig. Elizabetine zap. železnice	113 „ 75 „
Ferdinandove sev.	105 „ 75 „
5% štajerske zemljišč. odvez. obligac.	104 „ — „

Umrli so:

6. marca. Jožefa Hübner, uradnikova udo, 69 let, Dunajska cesta št. 15, srčna napaka.

7. marca. Helena Fakovič, mestna uboga, 83 let, Karlovska cesta št. 7, Pyaemia. — Jovana Keržan, železniškega kondukterja žena, 34 let, Sv. Martina cesta št. 13, Tabes dorsuales. — Katra Wailb, strojevodjova žena, 36 let, Kolodvorske ulice št. 28, jetika.

8. marca. Marija Zupančič, strojevodjova žena, 33 let, Poljske ulice št. 38, srčna napaka. — Janez Luznar, hišni posestnik in mizar, 71 let, ulice na Grad št. 8, otrpnjenje pljuč. — Viktor Smole, hišni posestnik, 42 let, Marije Terezije cesta št. 1, otrpnjenje srca. — Cila Schmidt, ševljarijeva udo, 74 let, Gradišče št. 9, oslabljenje moči. — Janez Šobr, dimnikarski mojster, 46 let, sv. Florjana ulice št. 20, jetika.

9. marca. Neža Ambrož, mestna uboga, 91 let, Gradišče št. 11, oslabljenje moči.

V bolnišnici:

6. marca. Friderika Kamnikar, užitninskega paznika žena, 38 let, jetika.

7. marca. Janez Malenšek, jermenar, 37 let, Epilepsia. — Marija Rabič, ključarjeva žena, 23 let, vročinska bolezen.

Tuji.

8. marca.

Pri **Mallét**: Bachmann in Kübl, trgovca, z Dunaja. — Josip Rziha, trg. pot., iz Prage. — K. vitez Seemann, c. k. fregatni kapitan, iz Reke. — D. Jenniker, soproga sodn. predsednika, iz Novega mesta. — Arko, gostilničar, iz Ribnice. — pl. Laek, grajščak, iz Doba. — Fuchs, zasebnik, iz Kokre.

Pri **Stona**: de Pazmandy, z družino, z Dunaja. — Ignacij Berger, trgovec, z Dunaja. — Karl Bayer, c. k. nadporočnik, iz Trsta. — Karl Kavčič, trgovec, iz Razdrtega.

Pri **Tavčarji**: Josip Berthold, vinski mešetar, iz Zagreba. — Laurent, prednik trapistov, iz Nove vasi. — O. Jurij, trapist, iz Nove vasi. — Valentinuzzi in Caltrini, trgovca, iz Vidma.

Pri **Bavarskem dvoru**: A. Raušin, konjski kupec, iz Trsta. — Justina Derkovits, zasebnica, iz Trsta. — Josip Holanetz, obrtnik, iz Tuhinja.

Pri **Južnem kolodvoru**: Josip Errath, iz Mokronoga. — Maks Ivanetič, učitelj.

Ravnokar je izšla in se dobiva v **Kato-liški Bukvarni** knjiga:

Mladega Gašparja življenje in trpljenje.

Prosto poslovenil

J. S. Gombarov.

(Ponatis iz Slovenca.)

V osmerki 128 str. — Cena 30 kr.

Zobozdravnik Schweiger z Dunaja

pri „Maliči“ II. nadstropje šte. 23 in 24 ordinira vsak dan od 9. do 1. ure in od 2. do 5. ure popoldne.

Čisto nov način

pripravljanja umetnih zob in zob za sesanje brez prožil (perés),

po katerem jih vstavljam

po običaji dr. Henry-jevem iz Amerike.

Vse zobovje je za las pravemu podobno, se prav izvrstno obdrži in je priprava njegova edino le meni znana, ker sva več let skupaj ljudem v tej stroki pomagala. (4)

LEOPOLD TRATNIK,

poprej

Matej Schreiner,

izdelovalec cerkvenega orodja in posode,

v Ljubljani,

Sv. Petra cesta šte. 27.

Prečistiti duhovščini in p. n. gospodom cerkvenim predstojnikom priporočam svojo že staro, daleč okolo dobro poznano

delavnico cerkvenega orodja.

Zdaj izdeluje se vse prav lepo in močno, po novih obrisih in modelih; vse orodje bode izdelano v zlogih primerno cerkvam, n. pr. gotičnem, romanskem itd.; tudi imam v zalogi več reči izdelanih, kot monštrance, kelihe, lampe, križe za bender in altarje, svečnike mnogovrstne velikosti, dobro posrebrene, tudi izdelujem rumene, kakoršne kdo želi; staro cerkveno orodje bode na novo pozlateno in posrebreno; strelovoči, ker morajo večkrat pozlateni biti, se v ognju pozlaté.

Priporočam tudi svojo

ново napravó za posrebovanje.

Sprejemajo se vsakojake kovine za posrebovanje, pozlačenje, ponikljevanje, pobakrenje itd. Zlice, noži in vilice iz kitajskega srebra posrebujejo se pri meni vstrajno in dobro. Srebrne reči oznažim, da so kakor nove.

Poprave v stroko spadajoče izvršujem točno in jake poceni.

Ponikljevanje se posebno priporočam pri železu in jeklu, ktere se potem ne prijema rja in prav lepo izgleda.

Naročena dela izvršujejo se v vsakršnem zlogu natančno po nakazanem obrisu točno in kar mogoče po nizki cen.

Za dobro pozlatenje in srebrevanje je garantirano. (2)